

Sygn. akt II USK 204/21

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku L. W.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w W.
o emeryturę policyjną i policyjną rentę inwalidzką,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 lipca 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 18 grudnia 2019 r. oddalił apelację wniesioną przez odwołującego się L. W. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 18 grudnia 2017 r., oddalającego odwołanie od dwóch decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. z dnia 6 kwietnia 2017 r., w których stwierdzono ustanie prawa odwołującego się do emerytury policyjnej i policyjnej renty inwalidzkiej oraz wstrzymanie wypłaty tych świadczeń od dnia 1 maja 2017 r.

Odwołujący się L. W. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 18 grudnia 2019 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć

istotny wpływ na wynik sprawy, to jest: art. 11 k.p.c., art. 385 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. oraz art. 385 k.p.c. w związku z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (dalej jako ustawa zaopatrzeniowa), a także naruszenie prawa materialnego, to jest: art. 12 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zakresie wykładni art. 10 ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej. W ocenie skarżącego, treść tego przepisu pozostawia bowiem uzasadnione wątpliwości co do charakteru określonego w nim 7-dniowego terminu wyznaczonego prezesowi właściwego sądu na zawiadomienie organu emerytalno-rentowego o skazaniu emeryta lub rencisty. Do rozstrzygnięcia pozostaje więc kwestia, czy jest to termin prekluzyjny, czy instrukcyjny. Brak jest bowiem jakiegokolwiek regulacji ustawowej, która dawałaby wskazówkę, jak traktować tego rodzaju termin. Kwestia ta dotychczas nie była również przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, wobec czego należy uznać ją za niewyjaśnioną. Uzupełniając ten wywód, skarżący przytoczył poglądy doktryny i orzecznictwa dotyczące obu wymienionych przez niego terminów oraz skutków ich niedochowania. Dodał, że jego zdaniem, gdyby zamiarem ustawodawcy nie było nadanie terminowi z art. 10 ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej charakteru prekluzyjnego, to w treści tego przepisu znalazłby się jedynie zapis, że prezes powiadamia organ emerytalno-rentowy o skazaniu emeryta lub rencisty, bez wyznaczania konkretnego terminu, w jakim to powiadomienie powinno być dokonane, gdyż zgodnie z założeniem racjonalnego prawodawcy byłoby ono zbędne w sytuacji braku jakiegokolwiek skutku prawnego jego niedotrzymania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia

22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma bowiem podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda z 2004 7-8, poz. 51). Niewystarczające jest więc samo sformułowanie zagadnienia prawnego, bez przedstawienia juretrycznej argumentacji służącej wykazaniu, że zagadnienie to rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II UK 311/09, LEX nr 604212).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany obecnie wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów przede wszystkim z tej przyczyny, że wykładnia art. 10 ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, a w szczególności ocena charakteru prawnego terminu określonego w tym przepisie nie budzi żadnych wątpliwości bez względu na rodzaj

zastosowanych metod interpretacyjnych. Sąd Najwyższy w pełni aprobuje przy tym wykładnię powołanego przepisu dokonaną w wyroku Sądu Apelacyjnego w (...). z dnia 23 kwietnia 2014 r., III AUa 850/13 (LEX nr 1499056), zgodnie z którą konsekwencje w postaci utraty prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy zaopatrzeniowej są związane z faktem skazania emeryta albo rencisty prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwa określone w art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej. To skazanie prawomocnym wyrokiem sądu jest zatem przesłanką materialnoprawną ustania z mocy prawa uprawnień do świadczenia (art. 39 ust. 1 pkt 5 ustawy zaopatrzeniowej). Dlatego z terminem, w jakim organ emerytalny zostanie zawiadomiony o tym fakcie (skazania), nie jest związany skutek w postaci ustania prawa do świadczenia emerytalnego bądź rentowego. Skutek ten następuje z mocy prawa w momencie zajścia przesłanki, z którą został powiązany. Natomiast skutkiem wykonania przez prezesa sądu obowiązku zawiadomienia organu emerytalnego o skazaniu po upływie terminu z art. 10 ust. 3, a więc nie w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku, ale w okresie późniejszym, jest późniejsze wstrzymanie wypłaty świadczenia, do którego prawo ustało na skutek zajścia przewidzianej ustawą bezwzględnej przesłanki pozytywnej. Stosownie bowiem do art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej wypłatę emerytury lub renty wstrzymuje się, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające ustanie prawa do tych świadczeń. Wstrzymanie następuje, co wynika z art. 45 ust. 2 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, poczynając od miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym organ emerytalny wydał decyzję w przedmiocie ustania prawa do świadczeń i wstrzymania ich wypłaty. Uzupełniając tę argumentację, Sąd Najwyższy zauważa też, że zawiadomienie organu emerytalno-rentowego przez prezesa właściwego sądu ma jedynie charakter inicjujący postępowanie przed tym organem, które kończy się wydaniem decyzji deklaratoryjnej, natomiast pozostaje bez wpływu na samą utratę prawa do świadczeń emerytalno-rentowych przez świadczeniobiorcę skazanego za przestępstwo określone w art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej, która następuje z mocy prawa, po spełnieniu się materialnoprawnej przesłanki, którą stanowi skazanie za to przestępstwo. Taka wykładnia art. 10 ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej wynika zaś bez wątpienia z zastosowania logiczno-językowych reguł interpretacyjnych tego przepisu, potwierdzonych systemowo. Jedynym

skutkiem niedotrzymania przez prezesa sądu 7-dniowego terminu do zawiadomienia organu emerytalno-rentowego o skazaniu może być więc późniejsze wstrzymanie wypłaty świadczenia, natomiast nie jest nim sugerowane przez skarżącego „wygaśnięcie uprawnienia do złożenia zawiadomienia”. Wymaga też podkreślenia, że emeryt lub rencista skazany za przestępstwo określone w art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej traci prawo do zaopatrzenia emerytalno-rentowego na podstawie tej ustawy ze skutkiem od chwili prawomocnego skazania, a nie od chwili wydania decyzji przez organ rentowy (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2015 r., II UK 247/14, OSNP 2017 nr 4, poz. 44).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.